

ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

Αγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι, οδοιπόροι προσκυνητές και επισκέπτες του Πάρκου Πούντα δε Βάκας. Θα ήθελα να αγγίξω τον κύριο πυρήνα αυτών των ημερίδων που είναι η Συμφιλίωση ως βαθιά πνευματική εμπειρία. Αλλά ξέρω ότι θα μπορέσετε να με συγχωρήσετε αν ξεφύγω κάπως απ' το θέμα αναβάλλοντάς το για λίγα λεπτά για να δώσω το πλαίσιο που περιβάλλει αυτήν την τόσο εξαιρετική κατάσταση την οποία ζούμε.

Μόνο τέσσερις φορές μέσα σε σχεδόν σαράντα χρόνια έχουμε επικοινωνήσει δημόσια από εδώ, απ' αυτήν την ερημική ορεινή τοποθεσία. Πρώτη φορά το κάναμε το 1969. Και σήμερα βλέπουμε κάποιες χαραγμένες στήλες σε διάφορες γλώσσες, που θυμίζουν όσα ειπώθηκαν σε εκείνη την περίσταση. Εκεί βρίσκεται η σύνθεση ενός συστήματος σκέψης και δράσης που εκφράστηκε με διάφορους τρόπους, σε διάφορες χρονικές στιγμές και σε διάφορα μέρη του κόσμου. Εκείνη την εποχή μιλήσαμε για τις διαφορές που υπήρχαν ανάμεσα στο φυσικό πόνο και τη νοητική οδύνη. Και θεωρήθηκαν η Δικαιοσύνη και η Επιστήμη, ταγμένες ολοκληρωτικά στην εξέλιξη των κοινωνιών, ως οι μοναδικοί δρόμοι για να ανακουφιστεί και να υποχωρήσει ο πόνος του σώματός μας. Αυτό που συνέβαινε όμως με τη νοητική οδύνη, που είναι διαφορετική από το φυσικό πόνο, είναι πως δεν μπορούσε να εξαφανιστεί μόνο με τη συμβολή της Δικαιοσύνης και της Επιστήμης. Η διαρκής ενασχόληση, η αφιερωμένη στην εξέλιξη της Επιστήμης και της Δικαιοσύνης στις ανθρώπινες κοινωνίες προσέδιδε στα καλύτερα ιδεώδη την πρέπουσα αξία. Παρομοίως, η απόπειρα να νικηθεί η νοητική οδύνη ήταν μια προσπάθεια εξίσου σημαντική με αυτή που εφαρμόστηκε για να νικηθεί ο πόνος. Από εκείνη λοιπόν την εποχή, διακηρύτταμε ότι οι προσπάθειες για το ξεπέραςμα του πόνου και της οδύνης είναι οι πιο αξιοπρεπείς προσπάθειες του ανθρώπινου εγχειρήματος.

Με εκατοντάδες χιλιάδες αγαπημένους φίλους αναλάβαμε το έργο να εξανθρωπίσουμε τη Γη. Τι σήμαινε για μας «Να εξανθρωπίσουμε τη Γη»; Σήμαινε το να θέσουμε ως μέγιστη αξία την ανθρώπινη ελευθερία και ως μέγιστη κοινωνική πρακτική τη μη διάκριση και τη μη βία. Στην προσπάθειά μας να εξανθρωπίσουμε τη Γη, δεν εξαιρέσαμε τους εαυτούς μας από τις υποχρεώσεις που αξιώνουμε από τους άλλους. Πράγματι, επιβάλλαμε στους εαυτούς μας ως κανόνα συμπεριφοράς την απαίτηση να φερόμαστε στους άλλους όπως θα θέλαμε να μας φέρονται. Τώρα προτείνουμε να κάνουμε μια στάση στο δρόμο του εξανθρωπισμού για να συλλογιστούμε πάνω στο νόημα της ύπαρξής μας και των πράξεών μας. Ήρθαμε προσκυνητές σε αυτήν την ερημική τοποθεσία αναζητώντας τη Δύναμη που τροφοδοτεί τη ζωή μας, αναζητώντας τη Χαρά της πράξης κι αναζητώντας τη νοητική Ειρήνη που είναι αναγκαία για να προχωρήσουμε σ' αυτόν τον αλλοιωμένο και βίαιο κόσμο. Σε αυτές τις Ημερίδες κάνουμε μια επανεξέταση της ζωής μας, των ελπίδων μας και επίσης των αποτυχιών μας με σκοπό να καθαρίσουμε το μυαλό μας από κάθε ψευδότητα και αντίφαση. Το να έχει κάποιος την ευκαιρία να επανεξετάσει βλέψεις και απογοητεύσεις, ακόμα κι αν θα είναι για μια μόνο φορά στη ζωή, είναι μια πρακτική που θα έπρεπε να εφαρμόζει καθένας που αναζητά να προχωρήσει στην προσωπική του εξέλιξη και τη δράση του στον κόσμο. Αυτές είναι μέρες έμπνευσης και στοχασμού. Αυτές είναι μέρες

Συμφιλίωσης. Ειλικρινούς συμφιλίωσης με μας τους ίδιους και με εκείνους που μας πλήγωσαν. Σ' εκείνες τις οδυνηρές σχέσεις που υπομείναμε δεν προσπαθούμε να συγχωρήσουμε ούτε να συγχωρεθούμε. Η συγχώρεση απαιτεί ένα από τα μέρη να τοποθετείται σ' ένα ανώτερο ηθικό ύψος και το άλλο μέρος να ταπεινώνεται μπροστά σ' αυτόν που συγχωρεί. Και είναι σαφές ότι η συγχώρεση είναι ένα πιο προχωρημένο βήμα από αυτό της εκδίκησης, αλλά δεν είναι τόσο προχωρημένο όσο αυτό της συμφιλίωσης.

Ούτε προσπαθούμε να ξεχάσουμε τις αδικίες που συνέβησαν. Δεν είναι η περίπτωση να αποπειραθούμε την παραποίηση της μνήμης. Είναι η περίπτωση να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε αυτό που συνέβη προκειμένου να εισέλθουμε στο ανώτερο βήμα της συμφιλίωσης. Τίποτα καλό δεν επιτυγχάνεται προσωπικά ή κοινωνικά με τη λήθη ή με τη συγχώρεση. Ούτε λήθη ούτε συγχώρεση! γιατί ο νους πρέπει να μείνει καθαρός και προσεκτικός χωρίς προσποιήσεις και διαστρεβλώσεις. Εξετάζουμε τώρα το πιο σημαντικό σημείο της Συμφιλίωσης που δεν επιτρέπει νοθεύσεις. Αν αναζητούμε την ειλικρινή συμφιλίωση με τον εαυτό μας και με εκείνους που μας πλήγωσαν πολύ είναι επειδή επιθυμούμε μια βαθιά μεταμόρφωση της ζωής μας. Μια μεταμόρφωση που μας βγάξει από τη μνησικακία στην οποία, στα σίγουρα, κανείς δεν συμφιλιώνεται με κανέναν, ούτε καν με τον ίδιο του τον εαυτό. Όταν φτάσουμε να κατανοήσουμε ότι μέσα μας δεν κατοικεί ένας εχθρός, αλλά ένα ον γεμάτο ελπίδες και αποτυχίες, ένα ον στο οποίο βλέπουμε, σε μια σύντομη διαδοχή εικόνων, όμορφες στιγμές πληρότητας και στιγμές απογοήτευσης και μνησικακίας. Όταν φτάσουμε να κατανοήσουμε ότι ο εχθρός μας είναι ένα ον που επίσης έζησε με ελπίδες και αποτυχίες, ένα ον που είχε όμορφες στιγμές πληρότητας και στιγμές απογοήτευσης και μνησικακίας, θα στρέψουμε ένα βλέμμα εξανθρωπιστικό πάνω στο δέρμα της θηριωδίας.

Αυτός ο δρόμος προς τη συμφιλίωση δεν αναδύεται αυθόρμητα, με τον ίδιο τρόπο που δεν αναδύεται αυθόρμητα ο δρόμος προς τη μη βία. Γιατί και οι δύο απαιτούν μία βαθιά κατανόηση και τη διαμόρφωση μιας φυσικής απέχθειας για τη βία.

Δεν θα είμαστε εμείς αυτοί που θα κρίνουμε τα λάθη, τα δικά μας ή τα ξένα. Γι' αυτό θα υπάρξει η ανθρώπινη αποζημίωση και η ανθρώπινη δικαιοσύνη και θα είναι το ανάστημα των καιρών που θα επιβάλλει την κυριαρχία του, επειδή εγώ δε θέλω να με κρίνω ούτε να κρίνω... θέλω να κατανοήσω σε βάθος για να καθαρίσω το νου μου από κάθε μνησικακία.

Συμφιλιώνομαι δε σημαίνει ξεχνώ ούτε συγχωρώ, σημαίνει αναγνωρίζω όσα συνέβησαν και σημαίνει προτίθεμαι να βγω από τον κύκλο της μνησικακίας. Σημαίνει πως κάποιος ρίχνει γύρω μια ματιά, αναγνωρίζοντας τα λάθη του και αυτά των άλλων. Το να συμφιλιωθεί κανείς με τον εαυτό του σημαίνει ότι προτίθεται να μην περάσει από τον ίδιο δρόμο δυο φορές, αλλά ότι είναι διατεθειμένος να επανορθώσει διπλά τις βλάβες που προκλήθηκαν. Όμως είναι σαφές ότι από εκείνους που μας προσέβαλαν δεν μπορούμε να ζητήσουμε να επανορθώσουν διπλά τη βλάβη που μας προξένησαν. Ωστόσο, είναι ένα καλό έργο να τους κάνουμε να δουν την αλυσίδα των ζημιών που έχουν και σέρνουν στις ζωές τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο συμφιλιωνόμαστε με

όποιοι πρωτίτερα νιώθαμε εχθρό μας, παρόλο που αυτό δε συνεπάγεται ότι κι ο άλλος θα συμφιλιωθεί μαζί μας, αλλά αυτό είναι πλέον κομμάτι της μοίρας των δικών του πράξεων για τις οποίες εμείς δεν μπορούμε να αποφασίσουμε.

Αυτό που λέμε είναι ότι η συμφιλίωση δεν είναι αμοιβαία ανάμεσα στα άτομα και ακόμη ότι η συμφιλίωση με τον εαυτό μας δε συνεπάγεται ότι κι οι άλλοι θα βγουν από τον φαύλο κύκλο τους, ακόμη κι αν μπορεί κανείς να αναγνωρίσει τα κοινωνικά οφέλη μιας τέτοιας ατομικής στάσης.

Το θέμα της συμφιλίωσης ήταν κεντρικό στις ημερίδες μας όμως σίγουρα θα έχει επιτευχθεί πρόοδος και σε πολλά άλλα θέματα σ' αυτό το οδοιπορικό όπου βρεθήκαμε με φυσική παρουσία προσκυνητές σε ένα τοπίο άγνωστο το οποίο θα έχει αφυπνίσει βαθιά τοπία. Κι αυτό θα είναι πάντα εφικτό αν ο Σκοπός που μας κινεί σε οδοιπορικό είναι μία διάθεση προς την ανανέωση, ή ακόμη καλύτερα, μία διάθεση προς τη μεταμόρφωση της ίδιας μας της ζωής.

Αυτές τις μέρες ξαναείδαμε τις καταστάσεις που θεωρούμε πιο σημαντικές στη ζωή μας. Αν έχουμε εντοπίσει τέτοιες στιγμές και τις έχουμε διατρέξει με τη συμφιλίωση καθαρίζοντας τις μνησικακίες που μας δένουν στο παρελθόν, τότε θα έχουμε κάνει ένα καλό οδοιπορικό προσκύνημα προς την πηγή της ανανέωσης και της μεταμόρφωσης.

Ας μην ξεχάσουμε τις μικρές φράσεις που αναδύθηκαν από μέσα μας, ας μην ξεχάσουμε τις αναλαμπές που μας ήρθαν ξαφνικά, μην παραλείψουμε να σημειώσουμε κάποιες αλήθειες που καταφέραμε να συμπεράνουμε γιατί τις είδαμε να χορεύουν φευγαλέα μπροστά μας καθώς περπατούσαμε ή γιατί τις είδαμε στα επανορθωτικά όνειρά μας μετά το οδοιπορικό μας. Αυτές οι φράσεις, αυτές οι αναλαμπές και αυτές οι «χορεύουσες» αλήθειες είναι εμπνεύσεις που είμαστε έτοιμοι να ευχαριστήσουμε και είναι εμπνεύσεις που μας καλούν να πάμε παραπέρα στις εμπειρίες μας, όχι μόνο της συμφιλίωσης αλλά και του ξεπεράσματος των αντιφάσεων, των αδυναμιών και των φόβων.

Κάνω την ευχή οι αναζητήσεις και οι συναντήσεις να μας δίνουν έναυσμα και να μας κινητοποιούν πολύ βαθιά.

Ολοκληρώνοντας οφείλω να πω ότι αναγνωρίζω και θέλω να μοιραστώ με όλους αυτή την κατάσταση που είναι παρόμοια μ' εκείνη που περιγράψαμε σε μια από τις Καθοδηγούμενες Εμπειρίες μας... «Επιστρέφω στον κόσμο με το μέτωπο και τα χέρια φωτεινά. Ως εκ τούτου, δέχομαι τη μοίρα μου. Εκεί βρίσκονται το μονοπάτι κι εγώ, ταπεινός προσκυνητής που επιστρέφει στους ανθρώπους του. Εγώ που επιστρέφω φωτεινός στις ώρες της καθημερινότητας, στον πόνο του ανθρώπου, στην απλή του χαρά. Εγώ που δίνω από τα χέρια μου αυτό που μπορώ, που δέχομαι την προσβολή και τον αδελφικό χαιρετισμό, τραγουδώ στην καρδιά που από τη σκοτεινή άβυσσο ξαναγεννιέται στο φως του πολυπόθητου Νοήματος».

Σίλο, Πούντα Δε Βάκας 2007.